

Aan de Staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering
mevr. Alexandra van Huffelen
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

verzorgd door
Vertegenwoordiging van Nederland in Aruba
Lloyd G. Smith Blvd. 44
Oranjestad

Met veel belangstelling hebben wij kennis genomen van uw reactie aan senator Dittrich (D66) met betrekking tot de openstelling van het huwelijk voor partners van hetzelfde geslacht op Aruba, Curaçao en Sint Maarten.

Artikel 43 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden luidt:

1. Elk der landen draagt zorg voor de verwezenlijking van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van het bestuur.
2. Het waarborgen van deze rechten, vrijheden, rechtszekerheid en deugdelijkheid van bestuur is aangelegenheid van het Koninkrijk.

Kan de staatssecretaris reageren op de vraag of het Koninkrijk zich op dit moment houdt aan de in het artikel 43 punt 2 genoemde verplichting?

In uw brief aan senator Dittrich wijst u erop dat alle vier de landen van het Koninkrijk gebonden zijn aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. U erkent ook dat Aruba, Curaçao en Sint Maarten in overtreding zijn van voornoemd verdrag aangezien geen van deze landen op dit moment het huwelijk of een gelijkwaardig huwelijk met gelijke rechtsgevolgen aanbiedt aan paren van hetzelfde geslacht.

De oprichting van een instituut als het geregistreerd partnerschap, met als doel partners van hetzelfde geslacht de emotionele en symbolische waarden van het huwelijk te ontzeggen, kan worden beschouwd als een 'gescheiden maar gelijke' oplossing. De 'gescheiden maar gelijk'-doctrine vindt zijn oorsprong in het tijdperk van segregatie in de Verenigde Staten van Amerika, waar bijvoorbeeld mensen van Afrikaanse afkomst achter in de bus moesten zitten. Destijds

werd betoogd dat de behandeling 'gelijk maar gescheiden' was, aangezien personen van Afrikaanse afkomst naar dezelfde bestemming werden vervoerd.

Het uitsluiten van paren van hetzelfde geslacht van het huwelijk en hen beperken tot het geregistreerd partnerschap is een vorm van geïnstitutionaliseerde discriminatie.

Kan de staatssecretaris reageren op de vraag of een 'gescheiden maar gelijke' oplossing in de vorm van geregistreerd partnerschap voldoende is om te voldoen aan de verplichtingen van het Koninkrijk onder artikel 43 punt 2 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden?

Wij merken op dat de staatssecretaris de premiers van de Caribische eiland omschrijft als dat de premiers aangeven dat er momenteel niet voldoende ruimte is om het huwelijk open te stellen voor koppels van hetzelfde geslacht.

Kan de staatssecretaris aangeven of zij onderzoek heeft gedaan naar de politieke standpunten van de partijen van de premiers of de andere fracties aangaande het onderwerp?

In het geval van Aruba is de huidige premier partijleider van de partij Movimiento Electoral di Pueblo (MEP). Zij regeert momenteel met een magere meerderheid die door twee restzetels aan haar partij is toegekend. De huidige Arubaanse regeringscoalitie heeft minder stemmen dan de drie partijen in de oppositie, dus de regering geniet zeker niet de steun van de meerderheid van de Arubaanse kiezers.

Bovendien, hoewel zij (MEP) zusterpartij zijn van D66 en PvdA, suggereren de vragen van hun fractie in het verslag over de wet op het homohuwelijk, dat zij het homohuwelijk gelijkstellen aan schadelijk voor kinderen, tegen de natuurlijke orde, schadelijk voor de sociale samenhang en andere aanstootgevende absurditeiten.

Kan de staatssecretaris aangeven of zij met fractieleiders of andere betrokkenen op Aruba heeft gesproken over het homohuwelijk?

In 2021 en 2022 zijn op Aruba wetenschappelijke peilingen uitgevoerd naar de standpunten van inwoners ouder dan achttien jaar met stemrecht over vele onderwerpen, waaronder het homohuwelijk. In beide gevallen steunt een meerderheid van de Arubaanse bevolking het homohuwelijk, in 2022 lag de steun op 57%.

Het onderzoek uit 2022, dat ik als bijlage bij deze brief voeg, is genomineerd als finalist voor het 'Beste sociodemografische onderzoekswerk door middel van nieuwe technologieën' in de categorie Digital Survey en Nanotargeting bij de REED Latino Awards 2022. Dit zijn de belangrijkste brancheprijzen op het gebied van politieke en overheidscommunicatie in Latijns-Amerika, het Caribisch gebied en Spaanstalig Noord-Amerika.

Belangrijk is ook om op te merken dat een meerderheid van de Arubaanse parlementsleden hun steun heeft toegezegd aan het wetsvoorstel voor het homohuwelijk dat door onze fractie ACCION21 samen met twee andere fracties is ingediend.

Te oordelen vanuit de Arubaanse ervaring, zijn LGBT+ rechten zeker een politiek gevoelig onderwerp waarop alleen vooruitgang is geboekt wanneer leden van de gemeenschap naar de rechter stapten of zijn gekozen voor een openbaar ambt. In 2006 stapte een Arubaans-Europees Nederlands lesbisch stel naar de rechter om hun Nederlandse huwelijksakte lokaal geregistreerd te krijgen. Ze wonnen, maar kregen doodsbedreigingen en onvoorstelbare intimidaties en vernederingen te verduren, ook van gekozen ambtenaren en andere overheidsfunctionarissen.

Sindsdien kunnen huwelijken tussen personen van hetzelfde geslacht lokaal worden geregistreerd, maar de registratie blijft symbolisch omdat er geen rechten aan kunnen worden ontleend. In 2016 introduceerde het lesbische ex-Parlements lid Desiree Croes een amendement op wijzigingen in het Burgerlijk Wetboek van Aruba (BWA) waardoor geregistreerd partnerschap mogelijk werd. Om het amendement aangenomen te krijgen, moest de schakelbepaling die juridische gelijkwaardigheid met het huwelijk creëerde, worden geschrapt. Ze werd later verstoten door haar partij en het nieuwe BWA met 800 wijzigingen werd vijf jaar tegengehouden tot 2021, alleen maar omdat het geregistreerd partnerschap voor zowel homo- als heteroparen bevatte.

In 2022 zegevierde Fundacion Orguyo bij het HOF. Vier rechters oordeelden op grond van artikel 1 van de antidiscriminatieclausule in onze grondwet dat paren van hetzelfde geslacht het recht hadden om te trouwen. Onze ministerraad stemde met 6-2 om in beroep te gaan tegen de uitspraak, waarbij alle zes de ministers van MEP stemden om in cassatie te gaan tegen de openstelling van het huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht.

Kan de staatssecretaris aangeven of zij de minister-president heeft gevraagd of haar antwoord met betrekking tot de openstelling van het huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht is beïnvloed door politieke beloften die zij tijdens de campagne heeft gedaan?

De Arubaanse ervaring suggereert dat er zelden politieke vooruitgang wordt geboekt op het onderwerp huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht. Tenzij openlijk LGBT+ leden van de gemeenschap worden gekozen voor openbare ambten of particuliere burgers en/of NGO's zich tot de rechter wenden.

Kan de staatssecretaris aangeven of zij dit een acceptabele gang van zaken vindt gezien de verplichtingen van artikel 43 punt 2 van het Statuut?

Het is belangrijk om op te merken dat Nederland in 2010 zonder enige terughoudendheid het homohuwelijk heeft ingevoerd op Bonaire, Saba en Sint Eustatius, zonder rekening te houden met de gevoelens van de lokale gemeenschappen. De resultaten zijn, zoals verwacht, buitengewoon voor de leden van de LGBT+ gemeenschappen in de bijzondere gemeenten en volstrekt onopvallend voor alle anderen.

Kan de staatssecretaris reageren op de vraag of zij van mening is dat invoering van het homohuwelijk door het Koninkrijk in alle landen een wenselijke oplossing is voor Aruba, Curaçao en Sint Maarten gezien de verplichtingen onder artikel 43 punt 2?

We hebben opgemerkt dat een lid van uw regering in reactie op een vraag van de lokale media over de invoering van het huwelijk van koppels van hetzelfde geslacht verklaarde dat het niet de bedoeling van de regering is om een koloniaal Koninkrijk te zijn. We hebben ook enkele randpolitieke groeperingen in Nederland opgemerkt die suggereren dat de invoering van het huwelijk van koppels van hetzelfde geslacht op de CAS-eilanden een neokoloniale daad zou zijn.

Als we willen leren van de fouten van het kolonialisme, dan moet de conclusie toch zijn dat LGBT+ inwoners en leden van de gemeenschap in Aruba, Curaçao en Sint Maarten dezelfde waarden en belangen hebben als die in Europa en de BES eilanden en dus recht hebben op dezelfde rechten en bescherming.

Kan de staatssecretaris reageren op de mening dat LGBT+ inwoners in het CAS dezelfde waarden en belangen hebben als die in Europa en de BES-eilanden en recht hebben op dezelfde rechten en bescherming zoals vereist door Statuut artikel 43 punt 2?

Ten slotte is het belangrijk op te merken dat volgens jurisprudentie van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens... *“de toepassing van klassieke grondrechten op minderheden niet afhankelijk mag worden gesteld van de mening van een meerderheid (zie onder meer EHRM 20 juni 2017, 67667/09, 44092/12 en 56717/12, r. o. 70 en 71 (Bayevr)). o. 70 en 71 (Bayev*

e.a./Rusland) en EHRM 13 juli 2021, 40792/10, 30538/14 en 43439/14, r.o. 52 (Fedotova e.a./Rusland), maar ook GEA Curaçao 13 september 2021, ECLI:NL:OGEAC:2021:160r.o. 3.16)."

Het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba (HOF) bevestigde dit principe.

In de woorden van het Hof:

"Indien al aangenomen zou moeten worden dat de meerderheid van de bevolking van Aruba tegen openstelling van het huwelijk is, hetgeen niet goed is onderzocht en geenszins vaststaat, is dat niet beslissend. Zie Fedotova § 52 (hiervoor in rov. 2.22)." (Hof - Orguyo / Land Aruba r.o. 2.54)."

Kan de staatssecretaris aangeven of het, gezien de huidige staat van ongelijkheid voor LGBT+ minderheden in de CAS landen en de schending van bestaande verdragen die van toepassing zijn op het gehele Koninkrijk, acceptabel is om te wachten op de beslissing van eilandpolitici om over te gaan tot het homohuwelijk?

Bedankt voor uw tijd en aandacht en ik kijk uit naar uw antwoorden.

Hoogachtend,

Miguel J. Mansur
Fractieleider ACCION 21
Staten van Aruba
L.G. Smith Blvd. 72
Oranjestad, Aruba

cc: Vaste Commissie Koninkrijkrelaties Tweede Kamer
Vaste Commissie Koninkrijkrelaties Eerste Kamer
Senator Boris Dittrich
Parlamento di Aruba
Parlamento di Korsow
Parliament of Sint Maarten